

Rektor
Umeå universitet

Juridiska avdelningen
Verksjurist Pontus Kyrk
BESLUT

2002-04-29
Reg.nr 31-857-02

Umeå universitets samarbete med Säljhögskolan avseende uppdragsutbildning

Bakgrund

Högskoleverket har uppmärksammat att Handelshögskolan vid Umeå universitet (HHU) i samarbete med Säljhögskolan erbjuder akademiska studier. Av den information som finns på Internet framgår att följande kurser erbjuds: Ledarskap, 5 poäng, Marknadsföring, 5 poäng, Business to Business, 5 poäng, Att organisera och leda projekt, 5 poäng och Företagsekonomi för icke-ekonomer, 5 poäng. Vidare framgår att antagningskraven till samtliga kurser är gymnasiekompetens (eller motsvarande) samt för två av kurserna minst ett års arbetslivserfarenhet och för övriga tre, minst tre års arbetslivserfarenhet.

Utredning

Umeå universitets yttrande

Högskoleverket har anmodat Umeå universitet att redogöra för sitt samarbete med Säljhögskolan och att även inkomma med de eventuella avtal universitetet har med Säljhögskolan. Umeå universitet har i sitt remissvar anfört följande.

/.../Handelshögskolan samverkar med Säljhögskolan (dotterbolag till Mercuri International) inom tre områden:

- KY-utbildningar
- Fristående kurser
- Ackvisition av praktikplatser för Internationella Ekonomprogrammets studenter

Nedan redovisas samarbetet och de förutsättningar under vilka det bedrivs.

HHU har för närvarande två olika avtal med Säljhögskolan. Det ena avser samarbete inom ramen för KY-utbildningar och såldes inte akademiska poäng. Vårt nya samarbete som påbörjades strax före årsskiftet avser uppdragsutbildning med akademiska poäng./.../

Fristående kurser

Säljhögskolan och dess ägare Mercuri International har mycket omfattande kontakter med både svenska och internationellt verksamma företag och detta rika kontaktnät har under det senaste året dokumenterat ett behov av en akademisk fortbildning av de anställda. Säljhögskolan vände sig till Handelshögskolan vid Umeå universitet med en förfrågan om samarbete kring uppdragsutbildning med akademiska poäng. Diskussion under hösten 2001 ledde fram till att Handelshögskolan och Säljhögskolan enades om ett fåtal kurser som skulle erbjudas företagen via Säljhögskolans nätverk.

Utifrån Högskoleverkets rapportserie 1999:14 R skrevs ett avtal med Säljhögskolan 2001-12-01 om att HHU skulle genomföra ett antal 5-poängskurser i Stockholm där företagen köper kursen åt de anställda som behöver en fortbildning inom främst marknadsföring. Villkoren för att en deltagare ska kunna tillgodoräkna sig akademiska poäng är att deltagarens företag betalar utbildningen, att deltagaren kan styrka allmän behörighet, att deltagaren godkänns i en avslutande tentamen samt deltar i obligatoriska moment. Medverkande lärare/handledare ersätts av HHU och lärarna har dokumenterat akademiska meriter vad gäller undervisning. Det föreligger ingen konfliktsituation vad gäller bisysslor eftersom HHU betalar resp handledare. Lärare från annan institution än Handelshögskolan kan engageras för vissa kurser. I dessa fall har lärarna dokumenterat skicklighet som akademiska lärare. Kurserna finns inom ramen för Handelshögskolans ordinarie kursutbud och har således tagits fram av lärarkollegiet. Tillgodoräknande av poäng är därför inte problematiskt.

Avslutningsvis konstateras att det för närvarande endast finns beslut om två kurser under våren 2002, nämligen Marknadsföring 5 poäng och att Organisera och leda projekt, 5 poäng./.../

/.../De två avtalen som tecknats mellan Handelshögskolan vid Umeå universitet och Säljhögskolan bilägs./.../

Uppgifter från universitetet

Universitetet har, efter förfrågan per telefon, till Högskoleverket lämnat följande uppgifter.

Det finns inget uppdragsavtal eller någon annan form av avtal mellan Handelshögskolan och de enskilda deltagarna eller de företag där deltagarna arbetar, utan endast mellan Handelshögskolan och Säljhögskolan.

Handelshögskolans rektor Anders Söderholm har dock uppgett att det är möjligt för högskolan att - som ett komplement till avtalet med Säljhögskolan - sluta avtal med de företag där deltagarna i de fristående kurserna (kvällskurserna) arbetar.

I det av universitetet bifogade avtalet mellan Handelshögskolan och Säljhögskolan om fristående kurser anges bl.a. följande.

/.../ Härmed beslutar Handelshögskolan vid Umeå universitet att utveckla sitt samarbete till att även omfatta poänggivande uppdragsutbildningar åt Säljhögskolan, dvs kurser som ger 5-10

akademiska poäng./.../

Högskoleverkets bedömning

Högskoleverket har inte funnit skäl att närmare utreda Handelshögskolans samarbete med Säljhögskolan avseende KY-utbildningar och ackquisitionen av praktikplatser för Internationella Ekonomiprogrammets studenter. Högskoleverket inskränker således sin utredning till hur de s.k. fristående kurserna i vissa avseenden förhåller sig till gällande rätt.

Gällande bestämmelser m.m.

Högskolorna får bedriva uppdragsutbildning enligt bestämmelserna i förordningen (1997:845) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor.

Enligt 2 § avses med uppdragsutbildning utbildning som anordnas mot avgift från annan än enskild för personer som uppdragsgivaren utser.

Av 3 § första stycket följer att ett universitet eller en högskola får bedriva uppdragsutbildning som knyter an till sådan grundläggande högskoleutbildning som universitetet eller högskolan har examensrätt för. Av tredje stycket samma paragraf följer att uppdragsutbildning inte får bedrivas på sådant sätt eller i sådan omfattning att den får en negativ inverkan på den grundläggande högskoleutbildning som universitetet eller högskolan skall bedriva.

Av 4 § framgår att om uppdragsgivaren är en statlig eller en kommunal myndighet eller ett landsting, skall uppdraget avse personalutbildning eller utbildning som behövs av arbetsmarknadsskäl eller av biståndspolitiska skäl. I andra fall skall uppdraget avse personalutbildning som är ägnad att få betydelse för deltagarnas arbete åt uppdragsgivaren.

Enligt Högskoleverkets rapport, Högskolans uppdragsutbildning (1999:14 R, s.19), är det finansieringen och det särskilda sättet att utse deltagarna som kännetecknar uppdragsutbildning. Enligt rapporten förutsätts beställaren av uppdragsutbildningen vara företag och organisationer, statliga myndigheter samt kommuner och landstingskommuner.

Av rapporten (s. 44) framgår att flera högskolor har haft funderingar och frågor kring tolkningen av förordningen om uppdragsutbildning, bl.a. avseende kravet i 4 § andra meningen om att uppdraget skall avse personalutbildning som är ägnad att få betydelse för deltagarnas arbete åt uppdragsgivaren. En vanlig fråga löd hur man skulle ställa sig till branschorganisationer m.fl. I rapporten konstateras att branschorganisationerna är uppdragsgivare för sina medlemmars räkning och att deltagarna i uppdragsutbildningen således är medlemmarnas personal och inte branschorganisationens egen.

Genom förordningen (1985:1037) om uppdragsutbildning i anslutning till statlig och kommunal högskoleutbildning infördes regler om uppdragsutbildning.

I propositionen Om uppdragsutbildning (prop. 1984/85:195), sid. 12, anförde föredragande statsrådet bl.a. följande.

”Av vad jag har anført i det föregående har framgått att jag anser att grunden för uppdragsutbildning inom det offentliga utbildningsväsendet är behovet att fort- och vidareutbilda människor eller att eljest utveckla deras kompetens som ett led i utvecklingen av de företag eller myndigheter där de är anställda. Till detta kommer den arbetsmarknadspolitiskt motiverade uppdragsutbildningen, initierad av arbetsmarknadsverket. Beställare av uppdragsutbildning blir med denna utgångspunkt dels enskilda företag eller sammanslutningar av företag, organisationer eller andra juridiska personer i egenskap av arbetsgivare, dels statliga och kommunala myndigheter. Uppdragsutbildningen är således inte till för att andra enskilda organ eller enskilda personer skall kunna köpa utbildning. Jag har bedömt det som vanskligt att söka i författningen precisera vilka som skall kunna köpa utbildning – någon rätt att få uppdragsutbildning utförd är det ju under inga förhållanden fråga om utan vederbörande utbildningsanordnare måste alltid göra en bedömning från fall till fall. Jag utgår för min del från att sådana bedömningar kommer att göras med utgångspunkt i vad jag nu har anført om grunderna för uppdragsutbildning. Jag vill stryka under att innebörden av uppdragsutbildning aldrig får urholkas på ett sådant sätt att det i praktiken blir fråga om att enskilda personer köper sig utbildning”.

Högskoleverkets slutsatser

Enligt 4 § förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor skall, i de fall uppdragsgivaren är privat, uppdraget avse personalutbildning som är ägnad att få betydelse för deltagarnas arbete åt uppdragsgivaren. Av Umeå universitets redogörelse för samarbetet med Säljhögskolan och det upprättade avtalet avseende de s.k. fristående kurserna, framgår att det är Säljhögskolan som är uppdragsgivare och att Säljhögskolan säljer utbildningen till andra företag vars anställda bedriver studier. Vid dessa förhållanden avser uppdraget inte personalutbildning som är ägnad att få betydelse för deltagarnas arbete åt uppdragsgivaren, dvs. Säljhögskolan.

Det torde inte heller vara möjligt för Handelshögskolan att företa någon bedömning av huruvida förutsättningarna i 4 § är uppfyllda. I praktiken finns det därmed inte heller någon garanti för att enskilda inte ”köper” sig utbildning.

Handelshögskolans verksamhet, i den form som den nu bedrivs, strider enligt Högskoleverkets mening således mot 4 § förordningen om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor och är inte förenlig med Umeå universitets uppgifter som statligt universitet.

Handelshögskolan har emellertid angivit att högskolan kan upprätta avtal direkt med de företag som i ovan nämnda avseende anlitar Säljhögskolan. Högskoleverket förutsätter att Handelshögskolan vidtar nödvändiga åtgärder så att den av högskolan rubricerade uppdragsutbildningen stämmer överens med gällande författningsbestämmelser. Verket avser att följa upp vilka åtgärder som universitetet ämnar vidta med anledning av detta ställningstagande.

Med dessa besked avslutas ärendet.

HÖGSKOLEVERKET

BESLUT

2002-04-29

Reg.nr 31-857-02

Sid 5

Beslut i detta ärende har fattats av chefsjuristen Annica Lindblom efter föredragning av verksjuristen Pontus Kyrk i närvaro av verksjuristen Barbro Molander.

Annica Lindblom

Pontus Kyrk